

Sweden Green Building Awards - vinnare 2024

Årets Miljöbyggnad

Vista

Företag: Wihlborgs Fastigheter
Ort: Malmö

Juryns motivering

Genom att tidigt integrera hållbarhetsmål och ett nära samarbete med beställare, entreprenörer och leverantörer, har årets Miljöbyggnad visat att klimatarbete kan vara både effektivt och kostnadseffektivt. Tack vare innovativa lösningar har man minskat energibehovet, klimatavtrycket och underhållet.

Med sina nästan 40 000 kvm, flexibla kontorsytor, passiv solavskärmning och avancerad kylåtervinning erbjuder årets vinnare en funktionell och hållbar arbetsmiljö.

Byggnaden, som även certifierats enligt NollCO2 och Well, är den första att certifieras enligt Miljöbyggnad 4.0 med betyget Guld. Med en stark hållbarhetsvision och flertalet certifierade byggnader är Wihlborgs Fastigheter ett föredöme för branschen.

Om projektet

Vista är Wihlborgs flexibla kontorshus med tillhörande mobilitetshubb i Malmöstadsdelen Hyllie. Byggnaden, som utgörs av en huskropp med två våningar i källarplan samt 13 ovan mark, blir ett landmärke och det första man ser när man kommer från Köpenhamn. Takterrassen har utsikt i alla väderstreck och i huset finns både bilpool och cykellounge. Flera våningar har takträdgårdar med ett femtiotal arter träd, buskar, perenner och lökväxter. Allt för att tillföra en varierad biotop i den tätt bebyggda stadsdelen.

Klimatfrågan och ett innovativt modultänk har varit centralt under projektering och pågående produktion. Byggnaden beräknas uppnå energiklass A, och har en stor solcellsanläggning på taket samt en kylåtervinningslösning som minskar energibehovet med över 20 procent.

Stommens klimatpåverkan har minskats avsevärt och konstruktionsstålet har en återvunnen andel på nästan 80 procent. För att hantera ökad nederbörd har man valt att anlägga växtbäddar på taket som tillsammans med en underjordisk bevattningstank minskar belastningen på dagvattensystemet. Även antalet brunnar är fler än standard.

Wihlborgs antog utmaningen att som första projekt, mitt under pågående projektering, registrera Vista enligt Miljöbyggnad 4.0 i nivå Guld. Totalt visar projektets klimatpåverkan en minskning med 37 procent mot Boverkets värden för typiska kontorsbyggnader.

Årets Miljöbyggnad iDrift

Boplatsen 3

Företag: Wihlborgs Fastigheter
Ort: Malmö

Juryns motivering

Årets vinnare av Miljöbyggnad iDrift har arbetat brett med begreppet hållbarhet och särskilt de ekologiska, ekonomiska och sociala aspekterna.

För att nämna en ekologisk aspekt, energianvändning, har vinnaren visat att det är möjligt att sänka energianvändningen så att mätning, styrning och uppföljning kan ske på ett effektivt och miljöanpassat sätt. När det gäller den ekonomiska aspekten har det

vinnande bidraget inte bara strävat efter förbättrad driftekonomi för byggnaden, utan har även en tydligt utstakad linje när det gäller hållbarhetsstyrning inom företaget.

Sist men inte minst har Wihlborgs Fastigheter prioriterat den sociala aspekten, som bland annat innebär att människor inte ska utsättas för skadliga luftföroreningar, radon eller andra oacceptabla hälso- och säkerhetsrisker. Där visar vinnaren att de arbetat för stärkt hälsa, inkludering och trivsel hos hyresgästerna.

Om projektet

Boplatsen 3 är en kontorsbyggnad på cirka 24 000 m² med en 50-årig historia. Fastigheten med sina sex våningar ovan mark ligger utmed E65 och här finns även ett nytt konferenscenter. Den första huskroppen uppfördes åt Alfa Laval/ABB, men har under åren byggts till och utökats hela tio gånger. Wihlborgs har genomfört ett omfattande renoverings- och hållbarhetsarbete och erbjuder nu moderna lokaler med en rad gemensamma funktioner och ytor, utan att riva och bygga nytt.

Den största utmaningen i certifieringsarbetet var fastighetens omfattning på drygt 24 000 m². Byggnaden består primärt av kontor vilket ger ett stort antal konferensrum, förråd och toaletter att dokumentera och bedöma.

På grund av byggnadens historik med flertalet tillbyggnader består fastigheten även av många olika tekniska system som behövde kopplas ihop. Mätstrukturen var som en följd av detta komplex och Wihlborgs har därför genomfört ett omfattande projekt för att uppfylla kraven på mätbarhet gällande energi och kyla/returtemperatur. Exempelvis har ett innovativt och trådlöst mätsystem installerats som ett pilotprojekt.

Genom att informera och till viss del involvera hyresgästerna i certifieringsarbetet har Wihlborgs fått en bättre förståelse för byggnaden samt hyresgästernas verksamheter och behov. Resultatet är förfinade relationer och samarbeten samt hållbara lokaler med lång livslängd. Boplatsen 3 har uppnått betyg Silver enligt MBiD 2.0.

Årets BREEAM-byggnad

Nya Borås tingsrätt

Företag: Skanska Sverige/Vacse

Ort: Borås

Juryns motivering

Detta projekt är ett inspirerande exempel på hur hållbart byggande och ekonomisk lönsamhet kan gå hand i hand. Projektet har bland annat lyckats uppnå en energiprestanda motsvarande 35 procent av BBR-kravet för nybyggnad. Termiskt klimat har simulerats för att säkerställa att byggnadens lösningar kan hantera en förväntad klimatförändring. Åtgärder inom området cirkularitet imponerade också på juryn, med 100 procent återbrukat tegel och flertalet byggvaror med återvunnet innehåll.

Projektet har arbetat hårt och holistiskt med hållbarhet för att kunna uppnå det högsta betyget "Outstanding" och har ett av de tre högst uppnådda poängen i Sverige. Projektet har också tagit hänsyn till social hållbarhet genom att skapa inkluderande miljöer och gemensamhetsutrymmen med människan i fokus.

Om projektet

Den nya byggnaden för Borås tingsrätt är totalt 5 800 kvadratmeter fördelat på fem våningar. Domstolsverkets krav i upphandlingen var miljöbyggnad i vissa utvalda delar. Skanska tillsammans med sin partner Vacse ville dock mer. Bolagens gemensamma ambition att bygga och bidra till ett bättre samhälle i kombination med parternas samlade, gedigna erfarenhet gjorde att man valde en högre ambition: BREEAM Outstanding samt energiklass A.

Skanska och Vacse har arbetat strategiskt och strukturerat med en helhetsbild gällande hållbarhetsfrågorna, från produktutformning till långsiktig förvaltning. Klimatåtgärder som har implementerats i projektet inkluderar betong med lägre klimatpåverkan i grundkonstruktioner, återvunnen cellplast i grunden, skrotbaserad armering i grundkonstruktioner, återbrukat tegel till fasaden samt solceller med batterilagring.

Årets LEED-byggnad/projekt

Oas

Företag: Skanska Fastigheter Malmö

Ort: Malmö

Juryns motivering

Denna innovativa byggnad är ett föredömligt exempel på grönskande arkitektur i samverkan med hållbara lösningar. Genom ett starkt samarbete mellan olika aktörer har byggnaden blivit ett lysande exempel på hållbarhet som inte bara främjar miljön och samhället utan också skapar ekonomisk nytta.

Med växtbeklädda fasader, grönskande innergård, södervända balkonger och en fantastisk takterrass erbjuder byggnaden en inspirerande arbetsmiljö som främjar både kreativitet och avkoppling. Flexibiliteten i designen gör det möjligt att anpassa lokalerna efter behov, vilket bidrar till ett dynamiskt arbetsklimat utan stora ombyggnadskostnader. Oas exemplifierar hur hållbarhet och innovation skapar framtidens arbetsplats.

Om projektet

Oas är Skanska Fastigheters nyproducerade, flexibla kontorsprojekt i centrala Malmö som dubbelcertifieras enligt LEED Platinum och WELL Platinum. Projektet är inikat mellan Ribersborgs rekreativområde och Malmö centralstation och på innergården, som delas med bostäder, ligger den gamla järnvägsrälsen kvar.

Byggnaden har klättrväxter på fasaden och består av åtta våningar. I entréplanet finns, förutom cykelhotell med dusch och omklädningsrum, även publika lokaler. På den lummiga innergården finns utegym och i källargaraget finns bilpool och laddplatser. Oas är ett hållbart och hälsofrämjande hus med mängder av möjligheter att jobba utomhus. Nästan alla kontor har en egen balkong i söderläge för avkoppling och utomhusarbete. På åttonde våningen finns en stor takterrass samt en sedumyta på 318 kvadratmeter, tillgänglig för hyresgästerna.

Projektet har arbetat med klimatfrågan i samtliga byggdelar och materialval. Några exempel på produktval där klimatpåverkan varit styrande är undertak, textilmattor, flytspackel på HDF- bjälklag och de halvkaklade toaletterna. Man har även valt att avstå från bredspackling av insidan av den prefabricerade fasaden. Byggnaden är kopplad till fjärrkyla och på taket sitter drygt 100 solcellspaneler.

Det val som dock har haft störst påverkan är klimatförbättrad betong i grundläggning, stomme och fasad samt återvunnet stål till armering. Skanska har även testat innovativa, klimatförbättrade produkter som träreglar i stället för stålreglar samt två olika typer av byggskivor som alternativ till gips och plywood.

Årets NollCO2-projekt

Innovationsprojekt Bålsta (Triple Zero)

Företag: Distreal, NREP/Logicer

Ort: Bålsta, Stockholm

Juryns motivering

Vinnaren av årets NollCO2-projekt har arbetat med att minimera klimatpåverkan från alla delar i processen – från projektering och sedan genom hela byggskedet. Funktioner har

ifrågasatts och ändrats med låg klimatpåverkan som mål. Resultatet är en byggnad med mer än halverad klimatpåverkan jämfört med en standardbyggnad.

Dessutom har projektet skapat nya innovativa lösningar och material, vilket bidragit till att sätta nya produkter på marknaden. Vinnaren av årets NollCO2-projekt utmanar och visar stort mod, vilket inspirerar och driver branschen framåt.

Om projektet

Innovationsprojekt Bålsta är en 21 000 kvm stor logistikbyggnad i Bålsta i Håbo kommun. Projektet är unikt i sitt slag och sprunget ur ett beslut att tänja gränser inom innovation och hållbarhet med målsättningen netto noll klimatutsläpp.

Byggnaden är uppförd med en stomme av limträ och på taket ska solceller installeras. En batterilagring kommer att säkerställa en hållbar energiförsörjning. Uppvärmningen sker via bergvärme.

Projektet har bidragit till att skala upp småskaliga och innovativa tekniker och sätta nya produkter på marknaden. Bland annat togs en ny markplatta med ett högt slagginnehåll fram tillsammans med en leverantör, vilket minskar klimatavtrycket. Projektets klimatneutrala väggpaneler är också en ny lösning, som tagits fram med hjälp av en hampaproducent och en tillverkare av träpaneler. De flesta tekniska lösningar är prefabricerade för att minska spill och i den mån det varit möjligt har man arbetat med återbruk.

Årets utmärkelse för Hållbar infrastruktur

Slakthusområdet E101

Ansvariga: Exploateringskontoret, Stockholms stad/Skanska AB

Ort: Stockholm

Juryns motivering

Det vinnande projektet är Sveriges största fossilbränslefria anläggningsprojekt och en testbädd för elektrifiering. Med rätt inställning, lösningar och partners har man möjliggjort en reduktion av klimatutsläppen med 70 procent jämfört med en konventionell entreprenad. Projektet har arbetat aktivt med masshantering, både i Slakthusområdet E101 och närliggande projekt, vilket har lett till att omkring 95 procent av schaktmassorna är lokalt "producerade".

Dialoger med materialleverantörer har initierats för att öka mängden återanvänt och återvunnet material. Att projektet har arbetat systematiskt enligt BREEAM Infrastructure och på så vis fångat upp flera hållbarhetsområden märks tydligt.

Om projektet

Slakthusområdet utvecklas i skrivande stund från industriområde till en urban stadsdel där bostäder, arbetsplatser, handel, restauranger och kultur samsas. Skanskas projekt Slakthusområdet E101 är en entreprenad där den nya gatustrukturen, inklusive ledningar i gatorna, ska utföras. Projektet är Sveriges största fossilbränslefria anläggningsprojekt och en testbädd för elektrifiering. Med rätt inställning, lösningar och partners har man möjliggjort en reduktion av klimatutsläppen med 70 procent jämfört med en konventionell entreprenad.

Slakthusområdet E101 drivs med kreativitet och innovationsförmåga för att nå de högt satta hållbarhetsmålen:

- En fossilfri entreprenad.
- Minst 10 procent emissionsfri maskindrift.
- Uppnå excellent i BREEAM Infrastructure.
- Främja cirkulärt byggande och att vara en lärande organisation.

Projektet är det första i Stockholms stads satsning "Fossilfri entreprenad" med syfte att utveckla entreprenader med lägre klimatpåverkan. Slakthusområdet E101 är ett

inspirerande och lyckat pilotprojekt som resulterat i nya anläggningsprojekt där eldriften skalats upp.

Årets person inom hållbart byggande

Anna Graaf

Företag: White Arkitekter

Ort: Göteborg

Juryns motivering

Årets person är en visionär strateg med stor kunskap inom hållbarhetsområdet. Anna Graaf tar sig an komplexa frågor och konkretiserar dem så att de blir praktiskt tillämpbara. Hon har en förmåga att ligga steget före och förstå vad som krävs för att komma längre i den hållbara utvecklingen.

Tidigt tog hon sig an arbetet med att forma affärsområden kopplade till hållbarhet. Tack vare detta, samt ett effektivt arbetssätt, har hon under lång tid, och i hög grad, bidragit till att branschen successivt sänker klimatavtrycket för byggnader.

Hon är inte bara en inspiration inom den egna verksamheten, utan arbetar med flera förtroendeuppdrag i branschen och bidrar på detta sätt till en förflyttning på bred front. 2022 blev hon bland annat utsedd av regeringen till ledamot i Delegationen för cirkulär ekonomi.

Om Årets person inom hållbart byggande

Anna Graaf, hållbarhetschef White Arkitekter, har under nästan 25 års tid med övertygelse och stort engagemang drivit på för en hållbar utveckling inom arkitektur, stadsplanering och byggnation. Anna är en visionär strateg med en unik förmåga att ta sig an komplexa frågor och sedan konkretisera dem för praktisk tillämpning. Hon har haft en viktig roll i att sprida kunskap både inom och utanför White Arkitekter och har varit rådgivare till flera av företagets uppdragsgivare i deras strategiska arbete. Det har exempelvis handlat om att ta till sig ISO-system, de Globala målen och nationella strategier samt certifieringssystem.

Hon har, tillsammans med teamet på White Arkitekter, utvecklat expertis och tjänster inom bland annat energieffektivisering, klimatneutralt byggande, cirkulär ekonomi, naturbaserad design (med fokus på klimatanpassning och stärkt biologisk mångfald) samt social hållbarhet med fokus på hälsa och välbefinnande.

Anna har en förmåga att ligga steget före och förstå vad som krävs för att branschen ska komma längre i den hållbara utvecklingen. Redan 2016 bidrog hon till att forma affärsområde för White Arkitekter gällande klimatneutrala projekt. Att White Arkitekter så tidigt implementerade mål för klimatneutrala projekt har medfört att företaget kunnat bidra i utvecklingen av certifieringssystemet NollCO2 och blivit en av pionjärerna inom LFM30 i Malmö.

Hon var även drivande i att White Arkitekter skulle öka takten kring cirkularitet och 2018 bidrog hon till att forma begreppet "cirkulär arkitektur", som nu är etablerat inom branschen.

Idag är frågan om att etablera och bidra till att skapa regenerativ arkitektur en av de viktiga frågorna på Annas bord; hur samhällsbyggnadsbranschen och arkitekturen kan bidra till naturliga kretslopp, där miljöer och ekologiska värden återskapas och naturresurser används om och om igen.

Anna har flera gånger utsetts till en av "Sveriges 101 hållbarhetsmätigaste", samt två gånger varit finalist i "Sveriges bästa hållbarhetschef".